

Belangrijke passages uit 'Het verslag van de mondeling overgeleverde leerstellingen'

[12] Hoofdstuk 'De levensspanne van de Aldus Gekomene' – deel 2 [van 3]

Een onovertroffen staat van zijn waarin we zowel bij leven als dood vreugde ervaren¹

Door de hele lange geschiedenis van de mensheid heen is de aard van leven en dood een kwestie van het grootste belang geweest voor alle filosofieën en religies, in het Oosten en in het Westen. Ook het boeddhisme vond zijn oorsprong in een intense spirituele strijd voor het overwinnen van het lijden door geboorte, ouderdom, ziekte en dood, gesymboliseerd in het verhaal van de vier ontmoetingen van Shakyamuni.²

Nichiren Daishonin dacht al op heel jonge leeftijd diep na over de betekenis van leven en dood. Hij schreef: "Ik heb de leerstellingen van de Boeddha bestudeerd vanaf de tijd dat ik nog een jongen was. En ik dacht bij mezelf: 'Het leven van een mens is vluchtig (...). Het is in het leven zo dat, of je nu wijs bent of dwaas, oud of jong, je nooit weet wat er van het ene moment op het andere met je gaat gebeuren. Daarom moest ik allereerst leren over de dood, en daarna over andere dingen.'" (WND-II, 759)

Meneer Toda zei ook vaak dat het ware doel van geloof gaat om de tijd van onze dood. En hij verklaarde: "De uiteindelijke vraag waarop het boeddhisme een antwoord moet geven gaat over de dood, en het boeddhisme van Nichiren Daishonin geeft daarop het meest fundamentele antwoord."³ Wat verstaan we onder de dood? Die vraag staat niet los van de manier waarop we ons leven moeten leiden. Door de dood ronduit onder ogen te zien en de eeuwige aard van het leven te erkennen, kunnen we een dieper vervuld en onverstoort leven leiden. Dit is het hoogste doel van religie.

Een visie op leven en dood die een licht van hoop laat schijnen voor de mensheid.

In september 1993, drie decennia geleden, gaf ik mijn tweede lezing voor genodigden aan de Harvard Universiteit.⁴ In pogingen om de angst en vrees voor de dood te overwinnen, merkte ik op, streefde de mensheid naar iets dat eeuwig is en daarom is religie zo oud als de

¹ SGI Nieuwsbrief 11566.

² Vier ontmoetingen: De vier ontmoetingen van Shakyamuni als prins Siddharta, die hem bewust maakten van het lijden door geboorte, ouderdom, ziekte en dood. Op een dag ging hij voor zijn plezier het paleis uit door de oostelijke poort en zag daar iemand vol rimpels van ouderdom. Op een andere keer ging hij door de zuidelijke poort naar buiten en zag daar iemand die ziek was. Een derde keer zag hij, toen hij door de westelijke poort naar buiten ging, een lijk. Tenslotte had hij, toen hij door de noordelijke poort wegging, een ontmoeting met een religieuze asceet.

³ Vertaald uit het Japans. Josei Toda, *Toda Josei zenshu* (Verzamelde geschriften van Josei Toda), deel 5. (Tokio: Seikyo Shimbunsha, 1985), p. 364.

⁴ Op 24 september 1993 gaf president Ikeda zijn tweede lezing voor genodigden aan de Harvard Universiteit, met de titel "Mahayana Boeddhisme en de beschaving in de een-en-twintigste eeuw." Hierin gaf hij aan dat het Mahayana Boeddhisme drie rollen moest spelen in de beschaving van de 21^e eeuw: functioneren als een stuwende kracht voor het creëren van een vreedzame samenleving, als een bron voor het in ere herstellen van de menselijkheid, en als een filosofische basis voor het duurzame vreedzaam naast elkaar bestaan van alle dingen.

geschiedenis van de mensheid. Maar de moderne beschaving, zo gaf ik aan, heeft haar blik afgewend van deze meest fundamentele kwestie van ons bestaan:

“De dood is meer dan de afwezigheid van leven, [en] de dood is, samen met een actief leven, nodig voor het vormen van een groter, essentiëler, geheel. Het grotere geheel waar ik naar verwijs, is de diepere continuïteit van leven en dood, die wij als individuele personen ervaren en waaraan we uitdrukking geven in onze cultuur. Een centrale en fundamentele uitdaging voor de komende eeuw zal het vestigen van een cultuur zijn – gebaseerd op een begrip van leven en dood en van de essentiële eeuwigheid van het leven – die de dood niet ontkent, maar de dood direct onder ogen ziet en op de juiste plaats zet binnen een grotere, bestaande context.”⁵

De essentie van het Mahayana Boeddhisme is de duidelijke verwoording van een visie op leven en dood, waarin beide met vreugde kunnen worden ervaren, en zo een licht van hoop laten schijnen voor de mensheid.

De nobele onderneming om de levensstaat van iedere persoon te verhogen

De Lotus Soetra onthult de onovertroffen visie van Shakyamuni op leven en dood. Wanneer dit diepgaande begrip de spirituele basis wordt voor de mensheid, zal het de levensstaat van iedere persoon verhogen en de weg openen voor een grote transformatie. Wat zal leiden tot het opbouwen van samenlevingen waarin mensen in harmonie en vrede met elkaar leven. Dit is het doel van onze nobele onderneming van kosenrufu en, tegelijkertijd, de historische betekenis van onze inspanningen voor het verspreiden van de Mystieke Wet. Het Nichiren Boeddhisme biedt een diepgaande visie op de innerlijke aard van ons leven en een helder en grondig begrip van leven en dood, waarbij het alle angst en vrees voor de dood transformeert in een onbevreesde, duidelijke visie op de realiteit, wat er toe leidt dat we vreugde vinden zowel in het leven als in de dood.

Het gedeelte uit ‘Het verslag van de mondeling overgeleverde leerstellingen’ dat we in deze aflevering gaan bestuderen geeft een volledig en compleet beeld van deze onovertroffen, verbazingwekkende visie op leven en dood.

[Hoofdstuk zestien: De Levensspanne van de Aldus Gekomene
Zeven-en-twintig belangrijke punten]

Punt vier, betreffende de passage “De Aldus Gekomene neemt het ware aspect van de drievoudige wereld waar, precies zoals het is. Er is (*u*) geen (*mu*) eb of vloed van geboorte en dood, en het is niet het bestaan in deze wereld en later overgaan in een staat van niet-zijn.”

⁵ Daisaku Ikeda, ‘Mahayana Boeddhisme en de beschaving in de een-en-twintigste eeuw.’ (www.daisakuikeda.org/sub/resources/lect/lect-4.html)

In 'Het verslag van de mondeling overgeleverde leerstellingen' staat: De "Aldus Gekomene"⁶ staat voor de levende wezens van de drievoudige wereld.⁷ Als we naar deze levende wezens kijken door de ogen van het hoofdstuk 'Levensspanne', kunnen we het ware aspect van deze wezens, die in hun oorspronkelijke staat de Tien Levensstaten⁸ in zich hebben, zien en begrijpen.

Het aspect, of de kenmerken van de drievoudige wereld zijn geboorte, ouderdom, ziekte en dood. Maar als we naar geboorte en dood kijken wat betreft hun ware aard, dan is er geen geboorte of dood. En als er geen geboorte of dood is, dan is er geen eb of vloed. Niet alleen geboorte en dood bestaan niet. Om met afschuw naar geboorte en dood te kijken en proberen daaraan te ontkomen, wordt bestempeld als een misvatting, of een visie van aangeleerde verlichting.⁹ De oorspronkelijke inherente aard van geboorte en dood zien en begrijpen, wordt bewustwording, of oorspronkelijke verlichting, genoemd.

Nu beseffen Nichiren en zijn volgelingen, als ze Nam-myoho-renge-kyo reciteren, wat de oorspronkelijke, inherente aard van geboorte en dood is, en de oorspronkelijke inherente aard van eb en vloed. (OTT, 127)

Deze saha wereld is het eeuwige Land van Sereen Licht

Laten we beginnen met het opnieuw bevestigen van de kernwaarheid van het hoofdstuk 'Levensspanne'.¹⁰ Dit onthult dat Shakyamuni in feite niet onder de bodhiboom in zijn huidige leven in India voor het eerst verlichting bereikte, maar in het verre verleden, talloze

⁶ Aldus Gekomene: Een van de tien eretitels van een boeddha, waarmee iemand wordt bedoeld die uit het gebied van de waarheid is gekomen. Deze titel geeft aan dat een boeddha de fundamentele waarheid van alle verschijnselen belichaamt en de wet van oorzaak en gevolg heeft begrepen die verleden, heden en toekomst omspant.

⁷ Drievoudige wereld: De wereld van niet-verlichte wezens die zich binnen de zes paden bewegen (de gebieden van hel tot en met die van hemelse wezens). De drievoudige wereld bestaat uit, in oplopende volgorde, de wereld van verlangen, de wereld van vorm en de wereld van vormeloosheid. In algemene zin verwijst dit naar de saha wereld waarin we verblijven.

⁸ Tien Levensstaten: Dit zijn de Levensstaten van hel, hongerige geesten, dieren, *asura's*, menselijke wezens, hemelse wezens, stemhoorders, bewustgewordenen, bodhisattva's en boeddha's. Ze worden ook wel de tien levensstaten genoemd, de staat van hel, honger, dierlijkheid, woede, menselijkheid of kalmte, vervoering, kennis, bewustwording, bodhisattva en boeddhaschap.

⁹ "Aangeleerde verlichting" wordt gebruikt als tegenstelling tot "oorspronkelijke verlichting." Volgens de leer van oorspronkelijke verlichting is verlichting niet iets dat we verkrijgen door religieuze beoefening, maar iets dat in onze oorspronkelijke levensstaat aanwezig is. In dit opzicht valt "aangeleerde verlichting" in de categorie van misvattingen, niet die van ware verlichting.

¹⁰ Nadat het door Shakyamuni bereiken van verlichting in het verre verleden, talloze groot-wereldsystemen-stofdeeltjes-kalpa's geleden, in het (16^e) hoofdstuk 'Levensspanne' is onthuld, stelt de soetra verder vast dat Shakyamuni altijd in deze saha wereld verbleef en vanaf die tijd levende wezens heeft onderricht en bekeerd. De soetra stelt ook vast dat Shakyamuni talloze geschikte middelen heeft gebruikt, zowel in deze wereld als in andere, waar hij de levende wezens daar onderricht geeft op basis van hun bevattingsvermogen. Bij zijn onvermoeibare inspanningen om hen te onderrichten en te bekeren, gebruikt hij veel parabels, met veel oorzaken en omstandigheden als onderbouwing. Shakyamuni legt ook uit dat, al was hij altijd in dit land hij, om ervoor te zorgen dat levende wezens naar hem en zijn leerstellingen op zoek zouden zijn, de tactiek gebruikte van "het eruit laten zien of hij nirwana ingaat, als een geschikt middel" (LSOC16, 271).

grootwereldsysteemstofdeeltjes kalpa's geleden.¹¹ Maar dat is niet de enige belangrijke leerstelling in dit hoofdstuk.

Het vermeldt ook dat Shakyamuni de Wet heeft uiteengezet en levende wezens hier in deze saha wereld¹² naar verlichting heeft geleid vanaf het verre verleden, en dat zal blijven doen tot in de eeuwige toekomst.¹³ Het ware Land van Sereen Licht¹⁴ is niet een land dat afgescheiden is van dit land, het bestaat nergens anders dan in de saha wereld waarin we wonen. Dit is een belangrijke verandering ten opzichte van leerstellingen in voorgaande boeddhistische geschriften over het bereiken van boeddhaschap en de aard van het land of onze wereld.¹⁵ Meneer Toda verklaarde zelfs: "Dit was voor het boeddhisme een radicale verandering."

Het was Nichiren Daishonin, de Boeddha van het Laatste Tijdperk van de Wet, die deze fundamentele Wet onthulde die Shakyamuni beoefende om verlichting te bereiken. Het hoofdstuk 'Levensspanne' geeft ook aan dat de eeuwige Boeddha geboorte en dood ondergaat als een gewoon mens. Het legt uit dat, wanneer deze Boeddha die mensen eeuwig naar verlichting leidt sterft, dit alleen maar een geval is van "nirwana lijken binnen te gaan, als een geschikt middel" (LSOC16, 271).¹⁶

Dit geeft antwoord op de vraag waarom de eeuwige Boeddha sterft. Door nirwana binnen te gaan (sterven), wekt de Boeddha in het leven van mensen de aangeboren spirit van geloof op, waardoor hij hen inspireert om op zoek te gaan naar de Boeddha en de Wet.

Het uiteindelijke doel van het hoofdstuk 'Levensspanne' is om gewone mensen naar verlichting te leiden. Het fundamentele doel is levende wezens te onderrichten en te bekeren, en ze te helpen boeddhaschap te bereiken. De Boeddha zet zich eeuwig in, met het gebruik

¹¹ De soetra's voorafgaand aan de Lotus Soetra en de theoretische leer van de Lotus Soetra (de eerste 14 hoofdstukken) leren ons dat Shakyamuni na veel levens van beoefening voor het eerst verlichting bereikte ergens tussen zijn 30^e en 35^e levensjaar, onder de bodhiboom buiten de stad Gaya (latere Bodhgaya) in India. Dit wordt verworven verlichting genoemd. Maar het hoofdstuk 'Levensspanne' van de Lotus Soetra onthult dat Shakyamuni boeddhaschap bereikte in het verre verleden, wat we kennen als oorspronkelijke verlichting.

¹² Saha wereld: deze wereld, vol lijden. Vaak vertaald als de wereld van verdraagzaamheid. In het Sanskriet betekent *saha* de aarde; dit heeft van oorsprong de betekenis "verdragen" of "doorstaan." Dit is de reden dat *saha* in de Chinese versie van boeddhistische geschriften wordt weergegeven als verdraagzaamheid. In deze context duidt de saha wereld op een wereld waarin mensen lijden moeten doorstaan.

¹³ In het hoofdstuk 'Levensspanne' staat: "Ik ben voortdurend in deze saha wereld geweest, met het prediken van de Wet, onderrichten en bekeren." (LSOC16, 266)

¹⁴ Land van Sereen Licht: ook Land van Eeuwig Sereen Licht. Het boeddhaland dat vrij is van tijdelijkheid en onzuiverheid. In veel soetra's wordt de feitelijke saha wereld waarin mensen vertoeven beschreven als een onzuiver land vol misleiding en lijden, terwijl het boeddhaland wordt beschreven als een zuiver land, vrij van misleiding en lijden en ver verwijderd van deze saha wereld. In tegenstelling hiermee onthult de Lotus Soetra dat de saha wereld het boeddhaland is, oftewel het Land van Eeuwig Sereen Licht, en legt uit dat de aard van het land wordt bepaald door de geesteshouding van zijn inwoners.

¹⁵ Dit duidt op de eenheid of non-dualisme van de saha wereld en het Land van Sereen Licht, de vaststelling dat de saha wereld van lijden en verlangen waar gewone mensen wonen, niet gescheiden is van het Land van Sereen Licht waar de Boeddha vanaf het verre verleden voortdurend verblijft.

¹⁶ In de Lotus Soetra staat: "Om levende wezens te redden/ lijk ik, als een geschikt middel, nirwana binnen te gaan/ maar in werkelijkheid ga ik niet over in een staat van niet-zijn. / Ik ben altijd hier, de Wet verkondigend." (LSOC16, 270-71)

van wijsheid en allerlei geschikte middelen, en met als enige wens levende wezens in staat te stellen goede oorzaken te creëren (goed te wortelen)¹⁷ en te zorgen dat ze vreugde gaan ervaren.

Van hun kant reageren levende wezens hierop met het opwekken van een diep geloof om te proberen de weg te vinden en de leerstellingen van de Boeddha in praktijk te brengen. Dit leidt er uiteindelijk toe dat ze hun inherente boeddhaschap naar buiten kunnen brengen en de plaats waar ze zijn kunnen transformeren in het zuivere land van de Adelaarstop.¹⁸ Het hoofdstuk 'Levensspanne' is zeker een leerstelling van de eenheid van leermeester en leerling. Dit gedeelte van 'Het verslag van de mondeling overgeleverde leerstellingen' belicht hoe leermeester en leerling op elkaar inspelen en samenwerken om hun gedeelde gelofte waar te maken, met een leven waarin ze in de eeuwigheid van het leven geworteld zijn met een grenzeloos diep bewustzijn.

De Boeddha begaf zich onder de mensen die lijden

De Lotus Soetra passage waarover de Daishonin hier een opmerking maakt, begint met de woorden "De Aldus Gekomene ziet het ware aspect van de drievoudige wereld precies zoals het is" (LSOC16, 267).¹⁹

De wijsheid van de Boeddha is de wijsheid van verlichting die de wereld waarneemt zoals deze werkelijk is. De Boeddha ziet het ware aspect van alle universele verschijnselen. De ogen van wijsheid van de Boeddha zien de realiteit van het "aspect of de kenmerken van de drievoudige wereld" (OTT, 127) waarin we leven.

In 'Het verslag van de mondeling overgeleverde leerstellingen' zegt de Daishonin: "De 'Aldus Gekomene' staat voor de levende wezens van de drievoudige wereld" (OTT, 127). Met andere woorden, hij verklaart dat wij gewone mensen, die in deze corrupte en kwaadaardige tijd leven, in feite boeddha's zijn.

In de ogen van de Boeddha, in de ogen van het hoofdstuk 'Levensspanne', zijn de levende wezens van de drievoudige wereld in hun huidige vorm, van nature boeddha's. De onovertroffen en meest diepgaande leer van het boeddhisme wordt hier onthuld: Iedereen is van oorsprong een boeddha en wijzelf zijn de eeuwige Boeddha.

¹⁷ Goede oorzaak: ook oorzaak van goedheid, oorzaak van verdienste, goede daden, goede oorzaak, of verdienstelijke actie. Een oorzaak of actie die zorgt voor een goed gevolg of beloning. Goede daden worden vergeleken met de wortels die de planten en bomen voeden, zodat ze bloemen en vruchten kunnen voortbrengen. In het boeddhisme zijn "goede wortels" nodig voor het bereiken van boeddhaschap. Hebzucht, woede en dwaasheid worden de drie slechte oorzaken of de drie vergiften genoemd. In tegenstelling hiermee worden "geen hebzucht, geen woede en geen dwaasheid" de drie goede oorzaken genoemd.

¹⁸ De Adelaarstop is de plaats waar Shakyamuni de Lotus Soetra predikte. Dit wordt ook het zuivere land van de Adelaarstop genoemd, wat symbool staat voor het Boeddhaland of de eeuwige staat van boeddhaschap.

¹⁹ De Boeddha ziet de drievoudige wereld waarin levende wezens verblijven – de wereld van verlangen, de wereld van vorm en de wereld van vormloosheid – zoals die werkelijk is, en begrijpt de Tien Levensstaten van alle verschijnselen zoals ze echt zijn. Op basis van dit inzicht brengt hij de wijsheid van zijn verlichting over om het lijden van alle levende wezens te verlichten.

De Daishonin zegt: “Wanneer we naar deze levende wezens kijken door de ogen van het hoofdstuk ‘Levensspanne,’ kunnen we het ware aspect van deze wezens die in hun oorspronkelijke staat de Tien Levensstaten in zich hebben, zien en begrijpen.” (OTT, 127) Levende wezens die in de drievoudige wereld verblijven, die vol lijden en ellende is, lijken op het eerste oog hun weg wel te vinden door de misleide Levensstaten van de zes paden.²⁰ Maar “door de ogen van het hoofdstuk ‘Levensspanne’” zijn ze “wezens die in hun oorspronkelijke staat de Tien Levensstaten (werelden) in zich hebben” – dat wil zeggen, ze belichamen het beginsel van het “in elkaar besloten liggen van de Tien Levensstaten.”²¹ Alle levende wezens – wie ze ook zijn en in welke levensstaat ze zich ook bevinden – hebben de Tien Levensstaten in gelijke mate in zich. Dit betekent natuurlijk dat ze de staat van boeddhachap in zich hebben en entiteiten zijn van de Mystieke Wet.

De Boeddha is niet een of ander speciaal wezen. De Boeddha, zoals we leren in het hoofdstuk ‘Levensspanne,’ is iemand die grote compassie toont en, door herhaalde fasen van leven en dood heen, levende wezens in deze saha wereld naar verlichting leidt. Op dezelfde manier gaan wij, leden van de Soka Gakkai, terwijl we worstelen met onze eigen problemen hier in de realiteit van de drievoudige wereld, naar die mensen toe die gekweld worden door het lijden door geboorte, ouderdom, ziekte en de dood. Met gebeden vol compassie en empathie nemen we actie voor ons eigen geluk en dat van anderen, en voor vrede en harmonie in de samenleving. Als “gezanten van de Aldus Gekomene” doen we “het werk van de Aldus Gekomene” (LSOC10, 200), door dezelfde acties te ondernemen als de Boeddha om mensen naar verlichting te leiden. Dit laat duidelijk zien wat het beginsel van menselijke revolutie inhoudt.

Er is geen andere boeddha dan levende wezens die de strijd tegen lijden direct aangaan. Een boeddha is een gewone persoon die zich uit vrije wil onder mensen die lijden begeeft om hen te helpen. Meneer Toda verklaarde dat we “ons ware zelf laten zien als mensen die van nature verlicht zijn.”²² Om onze eeuwige missie te vervullen verschijnt ieder van ons in deze wereld “vrijwillig het geschikte karma op ons nemend”.²³ We zijn gewone mensen die de inherente

²⁰ Zes paden: dit is een verwijzing naar de eerste zes van de Tien Levensstaten – de wereld van hel, van hongerige geesten, dieren, *asura's*, menselijke wezens en hemelse wezens.

²¹ Het in elkaar besloten liggen van de Tien Levensstaten: het beginsel dat elk van de Tien Levensstaten het potentieel van alle tien in zich heeft. “In elkaar besloten liggen” betekent dat het leven niet vastzit in een van die Tien Levensstaten, maar op elk bepaald moment elk daarvan kan manifesteren, vanaf de staat van Hel tot de staat van Boeddhachap. Het belangrijke punt van dit beginsel is dat alle wezens in elk van de negen Levensstaten de boeddhanaatuur bezit. Dit betekent dat iedere persoon het potentieel heeft om boeddhachap te manifesteren, terwijl een boeddha ook de negen Levensstaten in zich heeft en in die zin niet apart staat van, of anders is dan gewone mensen.

²² Vertaald uit het Japans. Josei Toda, *Toda Josei zenshu* (Verzamelde geschriften van Josei Toda), deel 3 (Tokio: Seikyo Shimbunsha, 1983), p. 394.

²³ Vrijwillig het geschikte karma op zich nemen: dit verwijst naar bodhisattva's die, al hebben ze recht op het ontvangen van de zuivere beloningen van de boeddhistische beoefening, daar afstand van doen en een gelofte afleggen om te worden herboren in een onzuivere wereld en zo levende wezens te redden. Ze verspreiden de Mystieke Wet, terwijl ze hetzelfde lijden ondergaan als de mensen die vanwege hun karma in de kwaadaardige wereld worden geboren. Deze uitdrukking komt uit Miao-lo's interpretatie van relevante passages in het (10^e) hoofdstuk ‘De leraar van de Wet’ van de Lotus Soetra: “Medicijnkoning, u moet begrijpen dat deze mensen vrijwillig afstand doen van de beloning die ze verdienen voor hun zuivere daden en, in de tijd nadat ik ben overgegaan in een staat van niet-zijn worden ze, omdat ze medelijden hebben met levende wezens, in deze kwaadaardige wereld geboren zodat ze deze soetra op grote schaal kunnen uiteenzetten.” (LSOC10, 200)

kracht van de Mystieke Wet laten zien. Deze diepgaande visie op de menselijke aard en het leven is de onuitputtelijke bron van onze humanistische, op mensen gerichte religie.

De inherente functies van het leven in het eeuwige leven

Vervolgens geeft 'Het verslag van de mondeling overgeleverde leerstellingen' aan dat, als we het ware aspect van de realiteit zien door de ogen van het hoofdstuk 'Levensspanne', alle mensen – al zijn ze zelf vergankelijk en niet in staat te ontkomen aan het lijden door geboorte, ouderdom, ziekte en de dood – oneindig nobele individuen, die geboorte en dood ondergaan als fases die van nature inherent zijn aan het leven.

De Daishonin zegt: "Het aspect, of de kenmerken van de drievoudige wereld zijn geboorte, ouderdom, ziekte en de dood. Maar als we geboorte en dood bekijken wat betreft hun ware aard, dan is er geen geboorte of dood." (OTT, 127) "Ware aard" staat hier voor de oorspronkelijke aard die inherent is aan deze twee verschijnselen. Ook wij belichamen het beginsel van het 'in elkaar besloten liggen van de Tien Levensstaten' en bezitten het eeuwige leven van de eeuwige Boeddha. Volgens het diepe inzicht van de Boeddha zijn zowel geboorte als dood fases en functies van de eeuwige aard van het leven.

Het universele ritme van geboorte en dood

Meneer Toda zei altijd dat na de dood ons leven versmelt met het universum: "Het is geen wedergeboorte – die een nieuwe start met een schone lei betekent – maar een voortzetting. Onze levens gaan door, van dit bestaan naar het volgende. (...) Het universum heeft geen begin en geen einde. Onze levens hebben ook geen begin of einde. Ze gaan eeuwig door."²⁴

De Daishonin kenmerkte deze eeuwige aard van het leven als de "twee fases van leven en dood," en de "twee functies van Myoho-renge-kyo." Hij schrijft: "Geen verschijnselen – of het nu gaat om hemel of aarde, yin of yang,²⁵ de zon of de maan, de vijf planeten,²⁶ of welke van de levensstaten van hel tot boedddhaschap ook – zijn vrij van de twee fases van leven en dood. Leven en dood zijn eenvoudigweg de twee functies van Myoho-renge-kyo." (GND-I, 43).

De Mystieke Wet is het fundamentele beginsel dat zowel het leven als de dood omvat. Ze ligt niet alleen ten grondslag aan het menselijk leven, maar aan alle verschijnselen van het universum. Alle levende wezens van de Tien levensstaten en hun omgeving zijn entiteiten van de Mystieke Wet. De wijsheid van het boeddhisme onderkent dat het hele universum het ritme van geboorte en dood eeuwig ondergaat.

Elk moment van ons leven ten volle leven

²⁴ Vertaald uit het Japans. Josei Toda, *Toda Josei zenshu* (Verzamelde geschriften van Josei Toda), deel 5 (Tokio: Seikyo Shimbunsha, 1985), p. 411.

²⁵ Yin en yang zijn twee universele beginselen in de oude Chinese filosofie. Yin is het negatieve, duistere en vrouwelijke beginsel; yang is het positieve, heldere en mannelijke beginsel. Men dacht dat hun interactie het lot van alle dingen bepaalde.

²⁶ Mercurius, Venus, Mars, Jupiter en Saturnus. In de 13e eeuw kende men de planeten op grotere afstand nog niet, en de Aarde werd niet onder de planeten gerekend.

De Daishonin geeft dan aan dat, al bestaan [vanuit het gezichtspunt van de eeuwige aard van het leven] geboorte en dood niet (OTT, 127), het niet zo eenvoudig ligt. Want zelfs als we afstand nemen van onze misleide visie op geboorte en dood en deze op grond van hun ware aard zien, vormen geboorte en dood nog steeds echte onderdelen van het leven. De Daishonin merkt hierover op: “Vol afkeer naar geboorte en dood kijken en eraan proberen te ontkomen wordt gezien als misleid zijn, of een gezichtspunt van aangeleerde verlichting.” (OTT, 127) Onwetendheid wat betreft de eeuwigheid van het leven door de drie bestaansperioden – verleden, heden en toekomst – heen en minachting hebben voor de dood en daarbij blijven hechten aan alleen dit huidige bestaan, dat is misleid zijn. Het leven verwerpen of ontkennen is ook misleid zijn.

“De oorspronkelijke inherente aard van geboorte en dood zien en begrijpen wordt bewustwording of oorspronkelijke verlichting genoemd.” (OTT, 127) Door het reciteren van Nam-myoho-renge-kyo gaan we de oorspronkelijke inherente aard van geboorte en dood zien. Dat wil zeggen, we raken diep overtuigd van de eeuwigheid van ons leven door verleden, heden en toekomst heen en ontwikkelen de kracht om dit leven op de meest betekenisvolle en vervullende manier te leven. En, in overeenstemming met het strikte boeddhistische beginsel van oorzaak en gevolg, bepaalt onze overwinning in dit leven onze voorspoed in het volgende.

Daarom benadrukt de Daishonin het belang van “[oproepen] van ons geloof (...) met het diepgaande inzicht dat dit moment het laatste is van ons leven” (vgl. GND-I, 44). Laten we zorgen dat elk moment van ons leven het helderste licht uitstraalt, in het besef dat “dit het laatste moment is”. We bereiken dit, zegt de Daishonin, als we “Nam-myoho-renge-kyo reciteren” (OTT, 127).

Als we dit doen, leiden we een leven waarin we “ons realiseren wat de oorspronkelijke inherente aard van geboorte en dood is, en de oorspronkelijke inherente aard van eb en vloed” (OTT, 127). De Daishonin leert ons om ons begrip van de oorspronkelijke inherente aard van geboorte en dood te verdiepen, ieder aspect van ons leven te doordrenken met de staat van boeddhenschap, en tot het einde toe te leven met een dynamische, volhardende spirit.

Door elke dag met zorgzame aandacht en een gevoel van waardering te leven kunnen we ons bewust worden van de oorspronkelijke inherente aard van geboorte en dood. Door het pad van leermeester en leerling te bewandelen, toegewijd aan kosenrufu en vervuld van vreugde doordat we ons met heel ons hart inzetten op het huidige moment, is ons leven eeuwig onverwoestbaar. De rijke voorspoed die we elke kostbare dag verzamelen zorgt ervoor dat we onze oorspronkelijke aangeboren missie kunnen uitvoeren, niet alleen in dit leven maar tot in de eeuwigheid.

De Boeddha van de Lotus die de entiteit is van de Wet (hoofdstuk elf, punt zes), die eeuwig is begiftigd met de drie lichamen, is Nichiren en zijn leerlingen en lekenvolgelingen zijn dat ook. Dit is zo omdat zij de eretitel, Nam-myoho-renge-kyo, omarmen. (OTT, 128)

Wij zijn de Boeddha die van oorsprong de Tien Levensstaten in zich had

Aan het eind van dit gedeelte van ‘Het verslag van de mondeling overgeleverde leerstellingen’ zegt de Daishonin dat de Boeddha die van oorsprong de Tien Levensstaten in zich had, die is begiftigd met de drie lichamen – het Dharma lichaam, het voorspoedlichaam en het gemanifesteerde of fysieke lichaam²⁷ – wijzelf zijn, die beoefenen met dezelfde spirit als de Daishonin. Dit komt doordat we, als we “de eretitel, Nam-myoho-renge-kyo, omarmen,” de kracht van de Mystieke Wet kunnen aanboren en krachtig in ons leven laten kloppen. Ons leven en onze dood worden leven en dood in hun ware gedaante, gebaseerd op de grote Wet van Nam-myoho-renge-kyo.

We kunnen onze eeuwige missie als Bodhisattva’s van de Aarde vervullen in overeenstemming met de woorden van de Daishonin: “Wanneer we de cycli van geboorte en dood doorlopen, vinden we onze weg op het land van de Dharma-natuur, of verlichting, die inherent in ons aanwezig is” (OTT, 52). Omdat leven en dood van oorsprong inherent zijn, hebben we geen reden om bang te zijn voor de dood en kunnen we zowel in het leven als de dood vreugde genieten, en in beide even gelukkig en op ons gemak zijn.

Natuurlijk kan voor ons, als sterfelijke mensen, het idee van de dood ons droevig maken en een verloren gevoel geven. Wanneer een dierbare sterft, worden we overmand door golven van verdriet. Maar als we standvastig Nam-myoho-renge-kyo blijven reciteren, kunnen we de grenzen van leven en dood overstijgen en met onze dierbaren een gesprek voeren. Medeleden zullen ook voor ons chanten en ons bij ons verlies steunen. Na een tijdje gaan we de diepe betekenis zien van het overlijden van onze dierbare en voelen we hoop voor vernieuwing. Als we het lijden door geboorte, ouderdom, ziekte en dood beschijnen met het licht van de Mystieke Wet, kunnen we die transformeren in de vreugde van eeuwigheid, geluk, ware zelf en zuiverheid.²⁸

In een brief aan de leken-non Myoichi geeft de Daishonin haar de vaste verzekering dat haar overleden echtgenoot haar en haar familie beschermt (GND-I, 105). Hij leert ons dat wanneer degenen die hun leven hebben toegewijd aan de Mystieke Wet sterven, hun overlevende dierbaren zeker worden beschermd en zonder twijfel hun weg naar geluk vinden.

Aan een andere leerling [de vrouw van Nanjo Hyoe Shichiro en de moeder van Nanjo Tokimitsu] schrijft de Daishonin over haar overleden echtgenoot: “Toen hij in leven was, was hij een boeddha in het leven, en nu is hij een boeddha in de dood. Hij is een boeddha, zowel in leven als dood. Dit is de betekenis van de belangrijkste leer die het bereiken van boeddhenschap in onze huidige gedaante wordt genoemd.” (GND-I, 95)

²⁷ Drie lichamen: de drie soorten lichamen die een boeddha kan bezitten. Namelijk, het Dharma-lichaam, het voorspoedlichaam en het gemanifesteerde of fysieke lichaam. Het Dharma-lichaam is de fundamentele waarheid of Wet waartoe een boeddha verlicht is. Het voorspoedlichaam is de wijsheid om de Wet waar te nemen en wordt zo genoemd omdat de wijsheid van een boeddha wordt gezien als de beloning of voorspoed verkregen door onophoudelijke inspanning en discipline. En het gemanifesteerde lichaam staat voor de compassievolle acties van de boeddha om mensen naar geluk te leiden.

²⁸ Eeuwigheid, geluk, ware zelf en zuiverheid zijn bekend als de vier deugden of vier deugdzame *paramita*’s. Ze beschrijven de nobele eigenschappen van het leven van de Boeddha. Het woord *paramita* betekent “volmaaktheid.” “Eeuwigheid” betekent onveranderlijk en eeuwig. “Geluk” betekent sereniteit die alle lijden overstijgt. “Ware Zelf” betekent ware en wezenlijke aard. En “zuiverheid” betekent vrij van illusie of onjuist gedrag.

Als leden van de Soka Gakkai weten we in ons hart hoe waar deze passage is. We hebben talloze medeleden gade geslagen op hun weg naar het volgende leven – mensen die zich hebben toegewijd aan het vol compassie verspreiden van de Mystieke Wet. En die een oneindig ruimdenkend en gezonde visie op het leven en zijn eeuwige aard hadden. Zij waren boeddha's in het leven en boeddha's in de dood, die zowel in het leven als in de dood vreugde genoten.

De missie van de Bodhisattva's van de Aarde is een eeuwige, voortdurende strijd

In het licht van de geschriften van de Daishonin blijft onze reis van kosenrufu helemaal niet beperkt tot dit leven. Op grond van het gezichtspunt van de Boeddha – van een levensstaat van het bewust worden van de inherente eeuwige aard van het bestaan – is de dood slechts een korte rust die “in een oogwenk” voorbij is (WND-II, 860).

Een nieuwe levenstijd van missie en voorspoed zal spoedig aanbreken en met hernieuwde kracht zullen we vrij een nieuw drama opvoeren dat is gebaseerd op onze gelofte als een Bodhisattva van de Aarde.

Leven na leven zullen we vreugde, voorspoed en geluk genieten als we ons blijven inzetten voor kosenrufu en de correcte leer voor de vrede van het land vestigen. Degene die die moeilijke taak op zich nemen zullen een onovertroffen en ongeëvenaarde levensstaat bereiken, volmaakt in ritme met de Mystieke Wet, de fundamentele Wet van het universum.

De Schattoren laten schitteren in het leven van iedere persoon

Als afsluiting van mijn lezing aan de Harvard Universiteit drie decennia geleden, citeerde ik een passage uit ‘Het verslag van de mondeling overgeleverde leerstellingen’ en deelde ik met hen mijn hoop voor de toekomst:

“In het verslag van zijn mondeling overgeleverde leerstellingen zegt Nichiren: ‘We tooien de schattoren van ons wezen met de vier aspecten [van geboorte, ouderdom, ziekte en dood].’ (OTT, 90) Het is mijn oprechte wens en gebed dat in de eenentwintigste eeuw elk lid van de menselijke familie de natuurlijke luister van deze innerlijke “schattoren” zal laten zien en dat de mensheid, onze azuurblauwe planeet hullend in de symbolische klanken van een open dialoog, een evolutionaire vooruitgang zal maken tot in het nieuwe millennium.”²⁹

Vredeswetenschapper Dr. Majid Tehranian (1937-2012) zei later in zijn commentaar op mijn lezing dat ik, terwijl ik de diepe betekenis van het Mahayana Boeddhisme besprak, in feite een visie gaf op de toekomst van de beschaving. Socioloog Dr. N. J. Demerath (1936-2021) prees intussen mijn toespraak omdat ik me onthield van een overmatig gebruik van specifieke religieuze terminologie bij het benadrukken van het belang van een universele wereldlijke religie, een religie voor de hele mensheid.

²⁹ Daisaku Ikeda, ‘Mahayana Buddhism and twenty-first Century Civilization’ (<https://www.daisakuikeda.org/sub/resources/works/lect/lect-04.html>)

Ik beschouw deze positieve beoordelingen door vooraanstaande filosofen als uitdrukking van hun hoge verwachtingen van en aanmoediging voor onze beweging als Bodhisattva's van de Aarde die de essentie van het Mahayana Boeddhisme, met zijn diepgaande filosofie dat zowel geboorte als dood van oorsprong inherent zijn aan het leven, in praktijk brengen. Zij zien in onze beweging een positieve, nieuwe tendens voor de ontwikkeling van de beschaving in de 21^e eeuw.

Samen het eeuwige pad van de eenheid van leermeester en leerling bewandelen

We kunnen allemaal voelen dat de mensheid zich op een belangrijk keerpunt bevindt. In deze tijd vol gevaren kijken mensen met een alsmaar groeiende belangstelling en hoop uit naar onze acties en initiatieven die zijn gebaseerd op de levensbevestigende beginselen van het Nichiren Boeddhisme.

Laten we opgewekt, vol enthousiasme en energie, samen vooruitgaan op onze reis van kosenrufu, waarin zowel leven als dood zijn doordrongen van vreugde.

Laten we, vol vertrouwen, het licht van het boeddhisme van de zon laten schijnen in de wereld. En samen door blijven gaan op het grote pad van de eenheid van leermeester en leerling, op weg naar het zekere creëren van geluk voor onszelf en anderen, en voor blijvende vrede!